

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра радіомовлення і телебачення

Затверджено

на засіданні кафедри радіомовлення і
телебачення факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри –
доц. Парасковія ДВОРЯНИН

Силабус з навчальної дисципліни
«Українська ідентичність та гібридні війни»,
що викладається в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЖУРНАЛІСТИКА»
Другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика

Назва дисципліни	«Українська ідентичність та гібридні війни»
Адреса викладання дисципліни	Вул. Генерала Чупринки, 49, м. Львів, 79044.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра радіомовлення і телебачення.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі дисципліни	Лебеденко Наталія Євгенівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри радіомовлення і телебачення Табінський Ярослав Ігорович, асистент кафедри радіомовлення і телебачення
Контактна інформація викладачів	Nataliya.Mykhaylychenko@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/myhajlychenko-n-e yaroslav.tabinskyi@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/tabinskyj-ya-i (032) 239-40-30, kafradioiteleb@ukr.net, Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд.310
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Щовівторка о 15 год. Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 310. Можливі консультації в дистанційній формі із застосуванням онлайн-платформ Telegram, WhatsApp, Messenger, Zoom, MS Teams та інші. Для погодження часу онлайн-консультацій просимо писати на електронну пошту викладача, або телефонувати.
Сторінка курсу	http://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Ukr-identychnist-ta-hibrydni-vijny.pdf
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Українська ідентичність та гібридні війни» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 061 – журналістика для освітньо-професійної програми «Журналістика», яку викладають в 3 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб ознайомити студентів із поняттями української національної ідентичності та гібридної війни. Під час курсу студенти створюють мультимедійні проекти, які стосуються національної ідентичності та є особливо важливими під час гібридної чи повномасштабної війни.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Українська ідентичність та гібридні війни» є ознайомлення студентів з основними засадами української національної ідентичності та створення авторського мультимедійного матеріалу. Навчальна ціль дисципліни ЩО: студенти вміють створювати контент, який є актуальний під час гібридної війни. ЯК: - проаналізувати структурні елементи національної ідентичності;

	<p>- виявити основні ознаки гібридної війни; - обрати мультимедійні інструменти та визначивши формат; - зібрати та опрацювати контент для створення проєкту. НАВИЩО: для того, щоб підготувати медіапродукт про актуальність національної ідентичності.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Базова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). [Електронне видання]. – Київ : НА СБУ, 2021. – 189 с. URL: https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_57_28744724.pdf 2. Гмиря А. Ідентичність: як зрозуміти, що я – українець? / Радіо Свобода, 2022. Режим доступу до джерела: https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayinska-natsia/31951984.html 3. Лизанчук В., (2017), Інформаційна безпека України: теорія і практика, підручник, Львів, 728с. URL: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Lyzanchuk-Infomatsiy-na-bezpeka-Ukrainy-2017.pdf 4. Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії / Георгій Почепцов // Vivat.- 2022.- 384с. 5. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. – К.: НІСД, 2011. – 336 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2012-09/Ident-62307.pdf <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гібридна війна, її окремі передумови, стратегії та наслідки / С.К. Полумієнко // Вісник Національної академії наук України. — 2017. — № 8. — С. 72-82. URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/124878 2. Журба, К. О. (2021). Проблема формування національної ідентичності зростаючої особистості в умовах розбудови незалежної України. <i>Вісник Національної академії педагогічних наук України</i>, 3(2), 1-4. 3. Забужко О. Найдовша подорож: Есей. – Київ, Видавничий дім «Комора», 2022. – 168 с. 4. Кулеба Д. Війна за реальність: як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. – Вид. 3-тє, оновл. – Київ : Книголав, 2022. — 384 с. 5. Міхєєв, Ю., Чернявський, Г., Турченко, Ю., Пінчук, О. (2016). ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ “ГІБРИДНА ВІЙНА”. Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, (51),

	<p>124–130. URL: https://miljournals.knu.ua/index.php/zbirnik/article/view/140</p> <p>6. Радченко, О., Чмир, Я. (2022). Гібридна війна як ключова загроза національному суверенітету України. Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування, (3), 100-108. URL: https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/124</p> <p>7. Сміт Е. Д. Національна ідентичність / Е. Д. Сміт. – Київ: Основи, 1994. – 224 с</p> <p>8. Стегній О. І. Національна ідентичність // Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. Т. 22. URL: https://esu.com.ua/article-71062</p> <p>9. Телевізійна та радіокомунікація: історія, теорія, новітні практики : підручник / В. В. Лизанчук, І. В. Крупський, О. М. Білоус, П. Я. Дворянин, Н. Є. Лебеденко, Р. О. Білоус / за ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Лизанчука. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – С. 243–302.</p> <p>10. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. Київ : ППіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/Tsyvilizatsijna-identychnist-ukrainstva..pdf</p> <p style="text-align: center;">Інтернет-джерела</p> <p>Документальні кінофільми: Хто ми https://youtu.be/CLeuzmxofOO Соловей співає https://youtu.be/rDErIvEQFGM Воїн https://youtu.be/ossSgVG09S4 Спадок нації https://youtu.be/UD5YFvzenes Відеолекція Богдана Тихолоза «Що таке українська ідентичність?» https://youtu.be/8Qv0noNFm3g Ukrainer . Що таке українська мова?. https://www.youtube.com/watch?v=nqReOxAjuWg</p>
Обсяг курсу	<p>Денна форма навчання: 24 год аудиторних занять, (8 год. лекцій, 16 год. практичних занять) і 66 годин самостійна робота).</p> <p>Заочна форма навчання: 12 год. аудиторних занять (8 год. лекцій, 4 год. практичних занять, 78 год. самостійної роботи).</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення навчальної дисципліни молоді фахівці будуть знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні визначення понять ідентичність та гібридна війна; - принципи взаємозв'язку національної ідентичності та гібридної війни;

	<ul style="list-style-type: none"> - етапи гібридної війни; - функції національної ідентичності; - головні категорії національної ідентичності; - особливості використання структурних елементів національної ідентичності в медійних матеріалах. <p>У процесі навчання студенти повинні набути певних знань, щоб уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати й оцінювати медійний контент з огляду на питання національної ідентичності; - осмислювати небезпеки гібридної війни; - здійснювати протидію маніпулятивним технологіям в інформаційному просторі; - розрізняти правдиві й фейкові наративи у медіа; - створювати мультимедійно-науковий проект.
Ключові слова	Українська національна ідентичність, ідентичність, гібридна війна, інформаційна війна.
Формат курсу	Очний/заочний
Теми	Подано у формі «СХЕМИ КУРСУ»
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із журналістикознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, презентація, дискусія, групова робота, метод проєктів, інтерактивні методи навчання: рольова гра, ситуативна гра (симуляція), метод мозкової атаки, кейс-метод, елементи онлайн-навчання: робота з онлайн-дошкою на платформі Padlet, Jamboard, Mentimeter.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі Інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет, мікрофон, студійне світло, телевізійна камера.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Знання студента оцінюємо за 100-бальною шкалою. Бали нараховуємо за такою схемою: Поточний контроль: Виступи на практичних заняттях упродовж семестру. За кожне практичне заняття – до 5 балів (разом 40 балів). Модульний контроль №1 – до 10 балів. Модульний контроль №2 – до 10 балів.</p> <p>Поточний та модульні контролю разом складають 60% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 60 балів. Мультимедійно-науковий проєкт – до 40 балів. 40% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів: 40 балів. Підсумкова максимальна кількість балів: 100 балів. Основна вимога – академічна доброчесність: Роботи студентів повинні бути оригінальними, самостійними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів – академічна недоброчесність. Виявлення ознак</p>

	<p>академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування.</p> <p>Відвідання занять є важливою частиною навчання. Студенти повинні відвідати усі лекції і практичні заняття з курсу. Здобувачі освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів виконання завдань (письмових робіт, презентацій, доповідей), представлення проєктів.</p> <p>Література. Усю література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, може надати викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Частина літератури студенти зможуть знайти на сайті за покликом: https://journ.lnu.edu.ua/department/kafedra-padiomovlennya-i-telebakhennya</p> <p>Методика виставлення балів за знання.</p> <p>Враховуємо усі бали, набрані упродовж семестру (поточне опитування, самостійна робота (доповідь або презентація) та бали за мультимедійно-науковий проєкт.</p> <p>При цьому обов'язковою є присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до модульного контролю</p>	<p>Питання для письмової роботи під час першого модульного контролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття національної ідентичності 2. Походження ідентичності 3. Основні процеси формування національної ідентичності 4. Категорії української ідентичності 5. Етапи створення журналістських матеріалів з ознаками ідентичності <p>Питання для письмової роботи під час другого модульного контролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні прояви гібридної війни в медіа 2. Ознаки інформаційної агресії 3. Стратегії та наслідки гібридних війн 4. Функції матеріалів з інформаційною агресією 5. Етапи інформаційної протидії 6. Простистояння ідеології «руського міру» 7. Пропагандистські наративи як інструмент гібридної війни <p>Залік виставляємо на основі балів поточної успішності (відповіді на практичних заняттях та модульні контролю) та результату оцінювання мультимедійно-наукового проєкту. Наприкінці курсу студенти на основі опрацьованих науково-теоретичних матеріалів створюють та презентують власний мультимедійний проєкт, у якому акцентують увагу на категоріях національної ідентичності</p>

	та елементах інформаційної протидії. Основна вимога: проєкт має бути готовим медіапродуктом для різного типу медій.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання студентами якості викладання навчальної дисципліни надамо після завершення курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Українська національна ідентичність: медійні реалії					
1 тиждень	Тема 1. Українська ідентичність в медійному просторі. Етимологічні особливості поняття ідентичності. Основи та джерела походження ідентичності.	Лекція / Практичне заняття 2 год. / 2 год.	Гмиря А. Ідентичність: як зрозуміти, що я – українець? / Радіо Свобода, 2022. Режим доступу до джерела: https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayinska-natsia/31951984.html Гнатенко П. І. Національна ідентичність і історична пам'ять / П. І. Гнатенко // Науково-теоретичний альманах «Грані». – 2018. – Т. 21. – № 10. – С. 164-169. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/268619682.pdf Сміт Е. Д. Національна ідентичність / Е. Д. Сміт. – Київ: Основи, 1994. – 224 с Стегній О. І. Національна ідентичність // Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. Т. 22. URL: https://esu.com.ua/article-71062 Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. – К.: НІСД, 2011. – 336 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2012-09/Ident-62307.pdf Фукуяма Френсіс. Ідентичність. Потреба в гідності й політика	Вивчення теоретичних основ, що стосуються поняття ідентичності (8 год).	тиждень

			скривдженості / пер. з англ. Тетяна Сахно. К. : Наш Формат, 2020. 192 с.		
2 тиждень	Тема 2. Феномен української ідентичності. Категорії ідентичності. Процеси формування національної ідентичності.	Лекція / Практичне заняття 2 год. / 2 год.	Гнатенко П. І. Національна ідентичність і історична пам'ять / П. І. Гнатенко // Науково-теоретичний альманах «Грані». – 2018. – Т. 21. – № 10. – С. 164-169. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/268619682.pdf Лизанчук В., (2017), Інформаційна безпека України: теорія і практика, підручник, Львів, 728с. URL: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Lyzanchuk-Informational-security-Ukraine-2017.pdf Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/Tsyvilizatsijna-identychnist-ukrainstva.pdf Фукуяма Френсіс. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості / пер. з англ. Тетяна Сахно. К. : Наш Формат, 2020. 192 с.	Виокремлення та аналіз категорій ідентичності в журналістських матеріалах (8 год).	Один тиждень
3 тиждень	Тема 3-4. Аналітика української ідентичності. Опрацювання журналістських матеріалів про ідентичність.	Практичні заняття 2 год.	Гмиря А. Ідентичність: як зрозуміти, що я – українець? / Радіо Свобода, 2022. Режим доступу до джерела: https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayinska-natsia/31951984.html Стегній О. І. Національна ідентичність // Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. Т. 22. URL: https://esu.com.ua/article-71062 Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. – К.: НІСД, 2011. – 336 с.	Моніторинг й аналіз авторських матеріалів в українських медіа (8 год).	Один тиждень

			<p>URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2012-09/Ident-62307.pdf Відеолекція Богдана Тихолоза «Що таке українська ідентичність?» https://youtu.be/8Qv0noNFm3g</p>		
Змістовий модуль 2. Гібридна війна як передумова повномасштабної військової агресії.					
4 тиждень	<p>Тема 5. Гібридна війна в медійному контексті: основні поняття, ознаки та засоби впливу. Теоретичні засади гібридних війн</p>	<p>Лекція / Практичне заняття 2 год. / 2 год.</p>	<p>Гібридна війна, її окремі передумови, стратегії та наслідки / С.К. Полумієнко // Вісник Національної академії наук України. — 2017. — № 8. — С. 72-82. URL: http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/124878 Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). [Електронне видання]. – Київ : НА СБУ, 2021. – 189 с. URL: https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_57_28744724.pdf Кулеба Д. Війна за реальність: як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. – Вид. 3-тє, оновл. – Київ : Книголав, 2022. — 384 с. Міхеєв, Ю., Чернявський, Г., Турченко, Ю., Пінчук, О. (2016). Дефініції поняття “гібридна війна”. Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, (51), 124–130. URL: https://miljournals.knu.ua/index.php/zbirnik/article/view/140 Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії /Георгій Почепцов // Vivat.- 2022.- 384с. Радченко, О., Чмир, Я. (2022). Гібридна війна як ключова загроза національному суверенітету України. Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування, (3), 100-108. URL: https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/124</p>	<p>Опрацювати теоретичні матеріали та визначити основні ознаки гібридної війни (8 год)</p>	<p>Один тиждень</p>

5 тиждень	<p>Тема 6.</p> <p>Інформаційна агресія як складова гібридної війни</p> <p>Ознаки інформаційної агресії</p> <p>Функції матеріалів з інформаційною агресією</p> <p>Етапи інформаційної протидії</p>	<p>Практичні заняття</p> <p>2 год.</p>	<p>Кулеба Д. Війна за реальність: як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. – Вид. 3-тє, оновл. – Київ : Книголав, 2022. — 384 с.</p> <p>Міхєєв, Ю., Чернявський, Г., Турченко, Ю., Пінчук, О. (2016). Дефініції поняття “гібридна війна”. Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, (51), 124–130. URL: https://miljournals.knu.ua/index.php/zbirnuk/article/view/140</p> <p>Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії /Георгій Почепцов // Vivat.- 2022.- 384с.</p>	<p>Проаналізувати матеріали в медіа, що містять інформаційну агресію, описати їхні основні функції та завдання (8 год).</p>	<p>Один тиждень</p>
6 тиждень	<p>Тема 7.</p> <p>Стратегії та наслідки гібридних війн</p> <p>Війна за ідентичність. Основні ознаки нації.</p> <p>Національна ідентичність як зброя у гібридній війні</p>	<p>Лекція / Практичне заняття</p> <p>2 год. / 2 год.</p>	<p>Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). [Електронне видання]. – Київ : НА СБУ, 2021. – 189 с. URL: https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_57_28744724.pdf</p> <p>Кулеба Д. Війна за реальність: як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. – Вид. 3-тє, оновл. – Київ : Книголав, 2022. — 384 с.</p> <p>Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії /Георгій Почепцов // Vivat.- 2022.- 384с.</p> <p>Гмиря А. Ідентичність: як зрозуміти, що я – українець? / Радіо Свобода, 2022. Режим доступу до джерела: https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayinska-natsia/31951984.html</p> <p>Відеолекція Богдана Тихолоза «Що таке українська ідентичність?» https://youtu.be/8Qv0noNFm3g</p>	<p>Проектування та обговорення власної стратегії інформаційної протидії на основі критеріїв національної ідентичності (8 год).</p>	<p>Один тиждень</p>
7 тиждень	<p>Тема 8.</p> <p>Напрями протистояння ідеології</p>	<p>Практичні заняття</p> <p>2 год.</p>	<p>Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). [Електронне видання]. – Київ : НА СБУ, 2021. – 189 с. URL:</p>	<p>Виокремлення напрямів протистояння пропаганді та визначення</p>	<p>Один тиждень</p>

	«руського міру» Пропагандистські наративи як інструмент гібридної війни		https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_57_28744724.pdf Забужко О. Найдовша подорож: Есей. – Київ, Видавничий дім «Комора», 2022. – 168 с. Кулеба Д. Війна за реальність: як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. – Вид. 3-тє, оновл. – Київ : Книголав, 2022. — 384 с. Телевізійна та радіокомунікація: історія, теорія, новітні практики : підручник / В. В. Лизанчук, І. В. Крупський, О. М. Білоус, П. Я. Дворянин, Н. Є. Лебеденко, Р. О. Білоус / за ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Лизанчука. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – С. 243–302.	наративів, що використовують в інформаційній війні (8 год).	
8 тижд ень	Підготовка та проведення презентацій мультимедійно-наукових проєктів	Практичні заняття 2 год.	Відповідно до списку літератури змістових модулів	Презентація індивідуального мультимедійно-наукового проєкту (10 год).	Упродовж семестру

Розробники

доц. Наталія ЛЕБЕДЕНКО

асист. Ярослав ТАБІНСЬКИЙ